

Virsbo Bruk

Natur

Natur

Det finns få fornlämningar i Ramnäs socken och de flesta av dem ligger i Virsbo som låg väl till i Kolbäcksådalens vattensystem.

Det ena gravfältet i Gammelby mellan järnvägsövergången i mitten av stationsområdet och sjön hänförs till järnåldern, 700 f Kr – 1050 e Kr. Det andra på samma plats med två gravar är från vendeltid, 700 – talet e Kr. De två vapengravarna i Nordanö är från folkvandringstiden, 400 – 550 e Kr. De ligger på en udde i Virsbosjön väster om plaströrverket och grävdes ut 1974. De innehöll pilspetsar, spjutspetsar, en sölja, en eldslagningssten och krukskärvor.

Virsbo ligger i Norra Västmanland på gränsen mellan bergslagsbygd och mäljarlandskap. Det är med sina sjöar och öppna marker bland det vackraste i Västmanland. På Brukets gamla marker finns tjugofem sjöar, många fiskrika och lättillgängliga genom ett väl utbyggt skogsbilvägnät. Berggrunden är gnejs och naturen därför närmast ett gränsområde till Norrlandsnatur. Under Stormossen finns lite kalkbotten som ger möjlighet till ett kalkberoende örtbestånd. I Gammelby by betar nötkreatur fortfarande hagmarker med ett rikt örtbestånd, brudsporre växer i kraftledningsgatan och ängsskära efter Sägbergsvägen.

På ömse sidor om dalgången ligger ett högplatåområde med blockmarker och stora mossmarker, avbrutna av bergknallar och sjöar.

Snöstormen som började den 9 mars 1908 beskrivs 51 år senare av H T Hedström: *Den pågick i 4 dygn, till en början blötsnö som packade sig och tredje dygnet blev det kallt. Såväl järnvägs- som teleföbindelser bröts. Från nocken på Vita magasinet till Vikbo fanns en snödriva så stark att den bar parhästar med lass och vägen gjordes framkomlig med tunnel. Många byggnader var helt översnöade som Gammelgården. Veden inomhus tog slut och man fick leta reda på vedbodarna och skotta*

sig ned till dem. Mjölken från lagården kunde inte som vanligt sändas till Stockholm med tåg utan fick bli smör. Snöplogningen till Linja var besvärlig, först måste snön skottas så att hästarna inte hängde på buken utan kom ned till marken. Några småpojkar roade sig med att sitta på toppen av telefonledningsstolparna på vägen mot Vretarna. Snösmältningen blev svår, dammluckorna räckte inte till utan det blev nya strömmar längs gamla Tröskverksrännan, genom Herrgårdsparken och förbi Krogen och Bruksgården. Vägbron väster om Folkets hus flöt bort.

Kolbäcksån har översvämmat Virsbo 1916, 1924 och 1977. 1677 spolades en hammare och en härd bort.

Under 1977 års översvämning tog delar av Kolbäcksån vägen genom rördelsavdelningen.

Den 14 maj 2007 drog en tromb fram genom Virsbo. Den kom från Gunnilbohållet i sydväst och fortsatte åt nordost över Vallsjöarna och studsade fram och gjorde nedslag på flera ställen. Centrala Virsbo klarade sig ganska bra medan skogen föll norr om Karls-gatan, på åsen Pelle Lidman, vid Felingen och framför allt vid Ängelsbergsvägen sydväst om Fallet. Några bilar skadades och en person fick en tand utslagen.

Forsarna i Kolbäcksån bestämde industrins placering. Torp och gårdar placerades där det fanns tillgång till friskt källvatten men

Natur

Virso Bruk

även industrin krävde detta. Långt in i modern tid hämtades dagligen källvatten i en 50-litersflaska på kärra från Kvarnängskällan, nu igenlagd, nedanför Tallåsen. Länge hämtades kaffevatten från Lefelingskällan vid Korpfallet. Brännmossekällan några hundra meter från Bruksvägen ansågs ha det bästa vattnet och bars därifrån med ok. Jäkenkärrskällan ligger stensatt några hundra meter norr om korsningen Färnebovägen och Björktjärnsvägen.

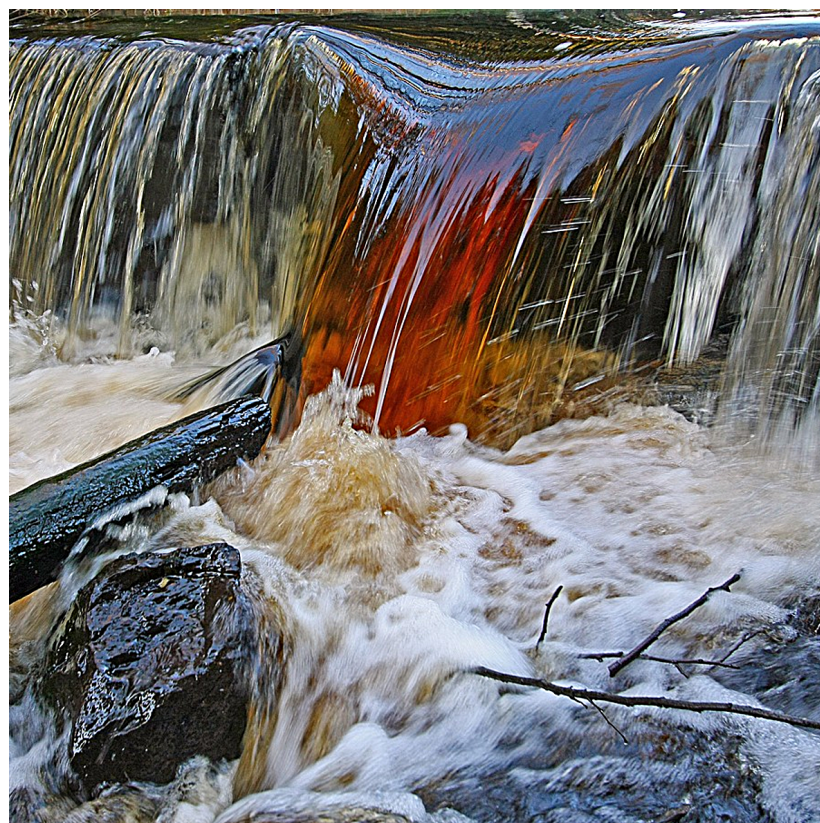
Under 1977 års översvämning nådde Virsobosjön till herrgårdslagården.

Brudsporrar i kraftledningsgatan efter Färnebovägen i Gammelby, 1995.

Flodkraften försvann med kräftpesten i Virsobosjön redan 1917 men har ersatts av

signalkräfta som ger rikliga fångster. I Vallsjöbäcken dog flodkraften inte av pest utan av miljöförstöring, i början av 1980-talet steg svavelhalten i bäcken av en stor och snabb vårfloed av svavelhaltig snö. Midsommarnätterna kan användas till gösfiske och marssöndagarna till angelfiske på isarna. Det finns gott om vilt. I de otillgängliga tassemarkerna mot Västerfärnebo bor sedan länge björn som endast sällan visar upp sig för grannarna. Vargen strövar förbi Virso utan att ännu bli bofast och överlåter till lodjuren att konkurrera med jägarna om bytesdjuren. Vildsvinen skördar potatisen i kolonilotterna vid Snaret.

Höstflöde i Vallsjöbäcken, 2008.

Den mystiska ön i Virsobosjön sydost om Norrängen uppstod och försvann länge med 4 års mellanrum. Nu blir mellanrummen allt längre, möjligen beroende på att avloppsvattnet från Gamla Bruket numera renas. Ön bildas av sumpgas som ibland lyfter sjöbotten.